

EL POBLE CATALÀ

Any III
Núm. 240

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
CATALUNYA I REGIONS IBERIQUES
PAÏsos DE UNIÓ POSTAL

Barcelona, diumenge, 10 d'octubre de 1906
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: PLASSA SANTA AGNA, 17, PRAL.-TELEFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
CATALUNYA I REGIONS IBERIQUES

5 Cts.

Joan B. Alsina y Marras
Redactor de "La Tralla".
HA MORT
(Q. R. P. D.)

El seu pare Pere y Consol, germans, oncles, tíes, cosins, doncs parents y la Redacció de "La Tralla", preguen a llurs amics y coneguts rendixin l'últim tribut al finit assistent a la conducció del cadavre avui, a les deu del matí, de la casa mortuoria, Basse, 26, tercer, a l'Església Parroquial y d'allí a sa darrera estada.

NO'S CONVIDA PARTICULARMENT

CALSA REBAIXES
— PER —
LIQUIDACIÓ

Carrer de Tratalgar, 67, baixos (al davant del tramvia de Sant Andreu)

DR. MARTINEZ AMADOR Malalties de les vies urinàries y poll. BAIGS X Plassa Catalunya, 22. De 11 a 12 y de 3 a 5 y mitja.

COSMOS FOTOGRÀFICO
PLAQUES CADETT
— Negatives y positives —
Nova emulsió ROYAL STANDARD
— Les millors y més sollicitades plaques del món —

Fernández y Carbonell
RAMBLA DE CANALETES, 1. BARCELONA

RESTAURANT JOSEP VILA
TELEFON núm 160

— Economia sens rival. — Carrer de Ferran VII (passatge del Crèdit, números 5 y 7).
— Abonaments de 60 coberts a 45, 90 y 90 ptes. — Coberts a 2, 3, 4 y 5 ptes. — Servir esmerat a la carta. — Saló per banquets, casaments y bateigs.

OBJECTES D'ART ARTICLES PROPRIIS PERA CASAMENTS Y BATEIGS

Devocionaris Moneders.
Tarjeters Carteres etc., etc.

CORTS, 642 • CASA MOYA

SE DEMANA un jove advocat o que tingui tres cursos de Dret per a substituir d'un advocat i alhora ocupar el lloc de redacció d'un periòdic català. Honoraris modestos. Escriure a B. D. 103, en l'Administració de EL POBLE CATALÀ.

Clinica de Vies Urinàries y de la Matriu
Dr. Espinosa de los Monteros
Metge de l'Hospital del Sagrat Cor
Corts, 625 (entre Claris y Lauria), de tres a cinc; dies festius, de onze a dotze.
Consulta pública: Major, 116, Gràcia, de sis a vuit tardes.

F. MAS SARDÀ Y FILLS
Rambla del Centre, 20. Barcelona
Els encarreguem de la conversió dels Municipals, 5 y 6 per 100 sense cap mena de comissió.

La farsa política

A Espanya les lletres se tornen a voluntat dels Governadors. Y aquests, lo mateix si són liberals que conservadors, fan aplicar tot el rigor de la llei o promouen obertament la infracció, segons se tracti d'un fort o d'un feble. S'es feble? Doncs dur, persecució, pena d'infamia, empresonament. S'es fort? Contemplacions, debilitats, condescendències fins a la farsa.

Així governen els nostres liberals monàrquics, font ara de despatxos, ara de demagogs. Parlen sempre de llibertat política y neguen ab els seus actes tot lo que és conseqüència d'aquella llibertat. La participació dels ciutadans en la cosa pública, la lliure expressió de les idees y opinions, el dret d'expressar-se contra les impositions arbitràries dels drets de l'Estat, són els principis constitucionals, són per als liberals de la monarquia espanyola lletres mortes.

La llibertat, per ells, és lo mateix que una joguina dels nens: cosa de prendre y deixar segons el capritx del moment. Ab l'arribada de que aquest capritx, inconscient en la majoria, es en els governants d'Espanya un acte reflexiu, en què va determinació hi entra, com únic punt

Y que petits se venen els governants de Espanya! Surt un bisbe irat contra una disposició dels Romanones, ab motiu de la R. O. d'aquest sobre el matrimoni civil. S'enfada'l comte, jurant y perjurant que ha sigut injuriat y menassat portarho tot a sang y a foc. El prelat repeteix l'acte y ratifica tot lo dit, ab torna, rebent de sos companys adhesions y lletres de encoratjament. La situació es tiva. En Romanones, enfusinat, renoua Consell, demana permís al rei (oh, delicada dels ministres constitucionals!), para querellarse en calitat d'ofes, d'injuriat. Se li dona. Se presenta la querella, el bisbe de Tuy envia una carta mantenint energicament tot lo dit, però afegint que no tingui intenció d'ofendre personalment a V. E. Y aquest, ab dissimulada alegria, retira la querella. Ja s'ha salvat! Les regnes del poder que li fugien, tornen a ses mans!

Hi ha res més anormal? En quin país som, que la llei s'estira y s'arrossega, a voluntat d'un ministre?

El Codi penal, en son article 239, estableix la pena (arrest major) que deurà imposar-se als que injuriïn als ministres fora de sa presència o en escrit no dirigit an ells, ab ocasió de l'exercici de ses funcions. Y el mateix Codi, en el paragraf segon de l'article 482, qualifica aquestes injurioses de delictes públics, es dir, de delictes que deuen perseguir d'ofici els fiscals, hi hagi o no hi hagi aousador particular.

Y essent així així, un se pregunta, ab quin dret, per quin motiu assegura'l ministre senyor Romanones que la qüestió està ja terminada, que la querella resta sense efecte? No hem quedat que l'inguriat a un ministre es un delictu públic que deu perseguir el ministeri fiscal encara que l'inguriat no accioni? Per què ha de suposar, d'afirmar en Romanones que la seva joia per la carta del bisbe de Tuy y les seves ministerials indicacions, privaren al fiscal del Suprem de complir sos devers, perseguint ab arreglo a dret l'inguriat? — Que injuria hi ha, segons la premsa y en Romanones y'l fiscal denunciacion, en les paraules del bisbe de Tuy? — O es que's vol posar un cop més en evidència lo risible que resulta a Espanya l'afirmació de l'Independència dels poders de l'Estat?

Y no's digui que la carta del bisbe de Tuy, essent una retractació, enerva l'inguriat y anul·la ses efectes, perquè apart de que les lletres d'aquell prelat no són retractació de cap de les paraules que va escriure y motivaren la querella, es lo cert que'l Tribunal Suprem té declarat un sens fi de vagades, que'l fet de retirar les frases injurioses, no eximeix de responsabilitat a l'autor de les mateixes. Total: farsa, comedia! Un ridícul més del liberalisme monàrquic y una bofa a l'Inflexibilitat de la llei. Dura lex, sed lex, diuen els romans. Fràgil, molt fràgil, afegim nosaltres—quan l'han d'aplicar als forts y poderosos els governants espanyols.

Així acaben les arrogancies dels ministres. La por—por de perdre'l poder—als transforma en anyells sumisos, lo mateix onfront d'un bledu que davant d'una espasa.

Per això'x que sentim y volem la Llibertat, girem la cara ab fàstio a la política centralista, liberal o conservadora. Per això'x nosaltres, que creiem en l'absoluta supremacia del poder civil, ens avergonyim dels fingits anti-clericalismes dels Romanones. Per això'x reneguem de la llibertat política, si no ve seguida d'una plena autonomia y afirmada per poders republicans.

Nosaltres com Tocquville, Stuart Mill, Lieber y Bluntschli, creiem que les institucions comunals, les autonomies regionals y municipals, són les úniques escoles dels pobles lliures.

Mentres l'autonomia no sigui regonada pels poders públics, la llei serà un convencionalisme a veïtes sangniant, ridícul d'altres. Y la llibertat política, aquesta llibertat per la qual's homes de l'èlberia han lluitat durant anys y anys fins a vèrula escrita en les Constitucions no representarà més que un postulat ideal y un sarcasme efectiu.

S. GUBERN

Carta de Madrid

Avui he pogut recollir algunes notícies sobre tractats que d'intèrès transmetre als industrials catalans.

No es sol ab França ab qu'la paota per medi de la via diplomàtica; se tracta ab Alemanya, Italia y Anglaterra. Les més avançades són les negociacions ab Italia; tant, que corre'l perill de que'l dia menys pensat aparegui la Gaceta un real decret donant com ple de lo fet y pastat, com va succeir fa poc ab Suïssa.

Segons se diu, l'Iniciativa d'aquest Tractat la sortit d'un Sindicat de fabricants de lli y de yute del Nord d'Italia. Aquesta influència prop del seu Govern, se toquen certs y determinats ressorts, y les negociacions han fet lleugera per hora. El resultat se manté molt secret, però com que'l fet sempre repeteix poc o molt, he pogut deduir que Italia fa concessions als oïls espanyols a cambi de grans rebuixos en els articles de yute, lli y llana.

Respecte a Alemanya, les negociacions segueixen també sus preceptiu, y les seves peticions són pretesudes a les de França, es a dir, són les mateixes corregides y augmentades.

A quins articles de fabricació catalana's referiran? A molts, però especialment als genres de punt.

Sembla que temps enrera, ab motiu de determinades peticions que van fer els fabricants de Mataró sobre's filats, van donar a entendre que la seva industria estava tant avançada, que era exportadora y he necessitava gran cosa de la protecció aranzaria.

La mateixa premsa de Madrid va comentar públicament ab gran elogi, les manifestacions, certes o suposades, de l'industria de genres de punt y tant devia entrar en la coneguda de la Direcció general de Duanes, quel'genre de punt para res necessitava de la protecció aranzaria, que (segons manifestació de persona que m'he mereix creidit) s'ha accedit a la petició dels espanyols en forma tant radical, com ab prou feliçes se des-

xa marge protector entre'l dret del fil y del teixit.

Si realment fossin un fet cert les manifestacions dels industrials interessats de que para res necessiten la protecció, la cosa no lindra cap importància, més com pot a capgirar tot lo que nosa quan se'n pot treure un argument en contra de Catalunya, en crec en el dret de donar la von d'alaris, evitant males intencions que poden produir greu mal als industrials.

Quelcom d'això mateix succeïx ab els articles de llana, dels que en el Tractat ab França se'n sacrificuen uns y se'n salven uns altres (noticia també de bon origen). Els francesos han obtingut promesa de respecte a l'aranzament a cambi d'aturar l'oposició dels altres, ab la bona y honrada intenció, com se suposa, d'introduir divisions entre l'element industrial. Després d'acabar el Tractat ab Alemanya y Anglaterra tota quedaríen iguals y la uns no podrien barlar-se dels altres, emperò mentrestant en Navarra'rectoreria farien'l seu fet, que es lo que's tracta de demostrar.

També pu antipar alguna notícia sobre els vins. França no farà cap rebuix a para's vins fins a dotze graus, que continuaran pagant dotze francs com ara paguen, però farà alguna rebuix a para's vins de més graduació a cambi de les que li fem nosaltres als xampans y vins embotellats, quin dret se rebuixarà a més de la meitat de l'actual. Respecte als demás articles agrícoles, res. França no vol fer cap concessió desotla dels drets vigents.

Tinc la seguretat de que's fets no desmentiran l'anterior notícia que he obtingut de bona font. Vegia, doncs, els agricultors com els porten ben enganys.

Així no faré cap rebuix al vi y a l'Almanya ens concedirà la mateixa tarifa donada a Italia en el seu darrer Tractat, en la que's donen rebuixos para's vins de coupes, que Alemanya necessita importar, para la preparació dels vins de taula del seu consum, imitació dels riques y altres, y para l'exportació de la contrapartida d'Hamburg.

Aquesta es la veritat i a més que's peticions d'aquí estan interessats en amagar para sostreure les divisions entre agricultors y industrials y anar fent la seva.

Y aquí acabo aquesta carta, puix notícies polítiques que valguin la pena a corren poques. Propera l'obertura de les Corts, tothom espera veure'l Govern davant de la fers y la seva ridícula caiguda, cosa que aquí tothom té per inevitable.

JOAN RIVERA

Proposició de la purificació dels Jocs Florals

Senyor Director d'EL POBLE CATALÀ.

Desvolgut senyor: Volguent contribuir a l'acabament de certes peticions que passen en els Jocs Florals, tinc despesat en coneciment que en els celebrats a Hostalric, y en quins vareis resultar guanyador del premi ofert pel Jurat calificador de l'any 1904, a pesar d'haver escrit al senyor don Domingo Pou y Lladó (que formava part del Jurat y de la Comissió calificador) que quina remedia'l fecte que havia guanyat, no ha tingut fins al l'atenció de contestarme.

En lo referent als capítols de premi, des de dir al senyor Roig y Morera que no ha dit encara la última paraula, puix la poesia que va resultar guanyadora l'any 1905 del premi de l'ajuntament en el Certamen de Mataró, que en el 1906 va obtenir la Flor Natural en els Jocs Florals de Barcelona, molt abans de esser premiada en aquests dos llocs, ho havia sigut a Molí, doncs en l'any 1904 li concediren un premi extraordinari y fou publicada a la revista Catalunya.

En quant al senyor Anguera Basades, la mateixa poesia que li ha obtingut dues distincions, a sia y a la que's refereix al senyor Roig y Morera, aquest mateix any li va fer provat fortuna en els Jocs Florals de Badalona ab el nom de "Les eternes captives".

Creient que'l posar en clar aquestes coses es fer un bé a les festes floralesques, es lo que m'ha portat a embarranar-me en aquestes assumptes.

Quedo de vostè molt atent afectuós,

Pera Salom y Morera.

Torresana, 9-10-06.

Tot passant

UN PAS ENDAVANT

Una nova de gran transcendència tenim de registrar, una nova que certament farà exclamar de joia l'ànima de tots aquells que estimen les lletres catalanes. L'institució dels Jocs Florals, bressol de la nostra literatura, l'institució dels Jocs Florals, que estava destinada a una proxima mort per agotament, de quedar reclusa en el cercle migrat de la seva arcaica organització, va en camí de rejuvenir-se, de trencar els molles estrets que la privaven de seguir l'evolució del temps, tant ràpida y radical en tots els ordres de la vida catalana.

La senata senatorm de la tradició formulista, obert als vents de renovació que capgiren tot el funcionalisme de la nostra societat! El fet es d'una importància capitalíssima. Temps y temps ha que veus isolades proclamaven la necessitat de treure l'institució dels Jocs Florals del seu estancament. Shavia dit y redit que no devien esser considerats com una cosa definitiva, mentrestant, incapaça d'evolució. Tothom qui tenia consciència de lo que han fet y de lo que encara poden fer para'l nostre renaixement literari, veia venir ab dol la seva mort, la mort que anunciava prou, d'una manera fatal, la seva decadència, cada any més evident, cada any més pronunciada. Més ningú plantejava'l problema clarament, brutalment, dintre'l Cos d'adjunts. Per això cal estar agraït als dos bons catalans que han trencat el respecte envers els tradicionals prejudicis que feien de l'institució una cosa sagrada.

Que aquell respecte era immotivat, ho demostrat'l fet de que la proposició Martí y Julià-Cabot, demanant la reforma dels Jocs Florals para adaptarlos a les modernes orientacions y necessitats de la nostra vida col·lectiva, fou aprovada per aclamació.

Saludem aquí ab veritable joia aquesta prova de l'ardent esperit de renovació que batega en totes les manifestacions de la vida catalana. Demà direm alguna cosa de lo que podria esser la reforma de la nostra institució, bressol de la nostra literatura.

J. PONS Y PAGES

Sessió de la Diputació

Ahí, a dos quarts de onze de la tarda, va celebrarse la segona sessió del sopor període. Presidí el senyor Sostres y quedà aprovada l'acta de l'anterior reunió.

A l'entrar al despatx ordinari, el president donà compte de son viatge a León y a Madrid, manifestant que en el Govern va trobar desitjos de complir-se a la Diputació, sobre tot ab lo de la Granja Experimental y al suplo de minyons de l'actual reemplax.

Va proposar, y signó adms, telegrafiar a la Diputació de León manifestant l'agraïment del Cos provincial per haver escullit la ciutat de Barcelona com a lloc de la tercera Assemblea de les Diputacions que's celebrará el 6 de novembre.

El senyor Morera se félicità de les obres fetes al Palau de Justicia, sobre tot de la reforma dels calabossos. Ab tal motiu demanà al president que com a vocal de la Junta de Presons logri que's que encara no signin processos no ingressats a la Model, otorgant-li alguns ventajosos, com podrien esser l'evitar que's practiqués ab ells el servei antròpometria.

El senyor Sostres va prometre passar aquestes peticions a la Junta.

Tornat'l president a parlar de l'Assamblea de León y feu llegir pel diputat-secretari senyor Barriera les conclusions allí votades y les que's discutiran aquí.

Exposà que tots els diputats provincials li havien assistit a fi de tractar el major nombre d'assumptes.

S'acordà obsequiar als forasters que visitin a Barcelona y enviar un telegrama de salut al president de la Diputació provincial de León.

El diputat republicà senyor Pujol s'ocupà de la caritat y de la conducta dels Mossos de l'Esquadra, tallant el senyor Sostres el dobat para que no's parles d'això en sessió pública.

Entrà a l'ordre del dia, quedant tots els dictàmens referents al presupost ordinari de l'any que ve sobre la taula.

Unànimement s'aprovà la subasta del camp veïnat de Gelida a Sant Llorenç d'Hortons, l'aprovació de la subasta de les obres del canal de Mançut a Tiana y la distribució de fons para'l mes de novembre.

Queda citada la Diputació para celebrar reunió a dos quarts de quatre d'avui para tractar del Presupost y tot lo referent an aquest.

Junta provincial d'Instrucció pública

Aquesta corporació en l'última sessió celebrada ha pres els acords següents:

Contestar al Ajuntament de Tiana y de Avia que desde primer de janer de 1906, l'estat va obligat al pagament de les obligacions de primera enanyansa.

Expedir el certificat que sol·licita l'Ajuntament de Vilanova y Geltrú para unir-lo a l'expedient de construcció d'edificis per a escoles.

Facilitar als antics professionals sol·licitats per los Juntos de Barcelona y Balnears.

Declarar herois, ab intestat, del difunt mestre de l'Escuela de Vilanova (Rocafor), don Josep Generós, a les seves filles Ventura y Constanta.

Remitir a la Junta Central de drets passius, l'insinuació de donya Carme Viladecans, viuda

EL MUTUALISME

com a eina de la redempció econòmica

Un dels objectes de les luites socials es el de lluitar a l'home de l'Injusta autoritat dels seus semblants, que es lo que constitueix la tirania. — Molt ha fet la moderna democràcia en prò de la dignitat dels homes, però potser lo millor queda per fer, perquè troba ab un assolit insuperable para seguir endavant. Aquest assolit es la qüestió econòmica.

Ab el fi de resoldre la difícil qüestió, que tanea un principi de justícia social, s'ha començat per estudiar la naturalesa del capital y del treball com a factors de producció, procurant-se solucionar on dret el conflicte plantejat. — La qüestió, no obstant, no ha estat ben canviada, puix al cap y a l'últim la qüestió econòmica es la qüestió de l'utilitat, para determinar la naturalesa d'aquesta utilitat, devia començar-se, s'ha volgut obtenir la clau de tot lo demás.

L'utilitat es objectiva o subjectiva? Es alguna cosa que està fora de nosaltres o ab nosaltres? O lo que es igual: les coses són útils per lo que produeixen o per lo que serveixen? Veiem aquí punt essencial de la qüestió. — Una cosa es útil quan dona lloc a la producció d'una altra cosa (certièr objectiu) o bé quan ens preserva d'un mal (certièr subjectiu)? L'utilitat s'ha pres sempre vulgarment en el sentit subjectiu, y així s'ha dit així'n va bé, així es útil, així val, y no obstant, no res hi és més erroni. L'utilitat es purament objectiva. En sentit subjectiu se premia quan se digna l'abstracció econòmica de que la riquesa es el diner; però desde que l'economista Smith digué que la riquesa s'fondamentava en el treball com a font de producció, no podia sostenir-se l'anterior criteri; la clau econòmica devia acabar de revolucionar, y malgrat això no revolucionà pas, continuant el criteri subjectiu. — Així, se diu, es útil per lo que serveix; quan deuria dir-se: així es útil per lo que produeix, perquè sense produir no pot servir, o en altres termes, l'utilitat es una conseqüència de les qualitats de les coses, y aquestes radiquen en les coses mateixes, no en nosaltres.

L'utilitat pot presentar dos aspectes diferents: pot considerarse en potencia o en acte. Sentim que una cosa ens serveix en potencia pot fer, y en acte quan fa. Aplicat al concepte al nostre cas, tindrem que una cosa és útil en potencia quan pot produir y en acte quan realment produeix. — A l'utilitat en potencia se'n diu capital; a l'utilitat en acte se'n diu interès; d'ont ve que les coses actives en quant tanquen la potestat de produir d'altres y en quant realment se produeixen.

Però l'humanitat no n'ha tingut pas prou ab aquestes coses que poden anomenar efectives; ha estat necessari una mercaderia que no tingues més finalitat que representar el valor de les demás, que fos purament representativa y per tota igualment preuada, para que facilités els canvis, y d'aquí la moneda y's seus equivalents. — Aquesta moneda, doncs, desde'l moment on que se li dona un valor efectiu, perd el seu caràcter de representativa.

Donats aquests antecedents, anem a la defensa del mutualisme. — Què es el mutualisme? Es la conjunció d'individus que aporten diners a un fons comú ab dret de retirarse als seus interessos y ab obligació de deixar el capital de propietat de tots.

No essent avui col·lectiva la propietat de la moneda, el que acapara major nombre de representacions de valor, resulta esser més ric que's demás, encara que en valors efectius ho sigui menys, y lo que té menys no es tan, sinó d'aquell que té la moneda que representa'l seu valor. — D'aquí que aquell que té major numerari explota, encara que ell no s'ho pensi, les necessitats dels altres; d'aquí que l'industria, ab gran perjudici de la producció y de la riquesa pública, estigui supadit al diner. — El capitalisme, quantes industries ha ofegat, quantes iniciatives nobles ha fet esterilit!

La moneda es solemant creada para canviar les coses entre's homes; donant un aire de lorde torré, té dret a posseir més moneda que la indispensable para canviar y obtenir ab el cambi lo necessari para la lliure expansió de la seva activitat.

Si just es que la representació del valor sigui de propietat col·lectiva, just i molt just es que s'entregui als interessos propiament dits o la representació de les seues o-

